

ว 1 ก.ค. 2535

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับระดับขวัญของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน
เกี่ยวข้องกับผู้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ในคลินิกยาเสพติด
สำนักงานอนามัย กรุงเทพมหานคร

THE RELATIONSHIP BETWEEN SELECTED FACTORS AND MORALE OF
HEALTH CARE WORKERS WORKING WITH AIDS-RISK BEHAVIOR PERSONS
IN DRUG ABUSE CLINICS, HEALTH DEPARTMENT, BANGKOK METROPOLITAN.

ฉันทนาการ

จาก

ผอ.เขตสุขภาพ ๗ ม.นค.

กอบแก้ว กบิลกาญจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2534

22569

ชื่อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับระดับขวัญของบุคลากร
ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับผู้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี
คลินิกยาเสพติด สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย

กอบแก้ว กปิลกาญจน์

ปริญญา

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

จกกล มหาวิทยาลัย วท.บ., M.P.H.

สมจิต ปทุมานนท์ วท.บ., ศศ.ม., M.P.H., ส.ด.

ชูเกียรติ วิวัฒน์วงศ์เกษม วท.บ., วท.ม.

วันที่สำเร็จการศึกษา

25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2534

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาาระดับขวัญของบุคลากรที่ปฏิบัติงานกับผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในคลินิกยาเสพติด สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ และสร้างสมการทำนายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับระดับขวัญ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ บุคลากรทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในคลินิกยาเสพติด สำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร รวม 15 แห่ง จำนวน 98 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงขึ้น เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับขวัญของบุคลากรในคลินิกยาเสพติด โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x สถิติที่ใช้ คือ จำนวนความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความสัมพันธ์ โดยวิธีไคสแควร์ และ เพียร์สัน ตลอดจนสร้างสมการทำนายความสัมพันธ์โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และทดสอบค่า F-Test ผลการวิจัย พบว่า

1. บุคลากรในคลินิกยาเสพติดมีค่าเฉลี่ยขวัญรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.822$) และมีค่าเฉลี่ยองค์ประกอบของขวัญในด้านความรู้สึกรู้สึกต่องาน ความรู้สึกต่อผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ส่วนองค์ประกอบของขวัญในด้านความรู้สึกต่อผู้ร่วมงานนั้นอยู่ในระดับสูง

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กับระดับขวัญของบุคลากรในคลินิกยาเสพติด พบว่า

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญรวม ระดับขวัญในด้านความรู้สึกต่อผู้บังคับบัญชา และความรู้สึกต่อผู้ร่วมงาน แต่มีปัจจัยส่วนบุคคลบางประการ ได้แก่ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน และความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในการปฏิบัติงาน ที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของขวัญในด้านความรู้สึกต่องาน

2.2 ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำของผู้บังคับบัญชา ค่าตอบแทนและ/หรือสวัสดิการพิเศษ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้และเวชภัณฑ์กำจัดเชื้อ มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญทั้งในระดับขวัญรวม และแยกตามแต่ละองค์ประกอบของขวัญ

2.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญทั้งในระดับขวัญรวม และแยกตามแต่ละองค์ประกอบของขวัญ

3. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การถดถอยในการทำนายระดับขวัญของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในคลินิกยาเสพติด โดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมเป็นตัวทำนาย พบว่า

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องของระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ลักษณะงาน และความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านการบริหารในเรื่องของ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สามารถร่วมกันทำนายขวัญในด้านความรู้สึกต่องานได้ ร้อยละ 28.1

3.2 ปัจจัยด้านการบริหารบางประการ ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำของผู้บังคับบัญชา ค่าตอบแทนและ/หรือสวัสดิการพิเศษ สามารถร่วมกันทำนายขวัญในด้านความรู้สึกต่อผู้บังคับบัญชาได้ ร้อยละ 33.4

3.3 ปัจจัยด้านการบริหาร ในเรื่องของความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และเวชภัณฑ์กำจัดเชื้อ สามารถทำนายขวัญในด้านความรู้สึกต่อผู้ร่วมงานได้ ร้อยละ 4.5

3.4 ปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ ลักษณะงาน ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในการปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านการบริหาร ในเรื่องของพฤติกรรมผู้นำของผู้บังคับบัญชา และ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สามารถร่วมกันทำนายระดับขวัญรวมได้ ร้อยละ 28.0

4. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การถดถอยในการทำนายระดับขวัญของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี โดยใช้ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมเป็นตัวทำนาย พบว่า

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องของ ลักษณะงาน ปัจจัยด้านการบริหารในเรื่องของ โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในเรื่องของสภาพแวดล้อมของสถาน

ที่ปฏิบัติงาน สามารถร่วมกันทำนายขวัญในด้านความรู้สึกต่องานได้ ร้อยละ 40.8

4.2 ปัจจัยด้านการบริหารในเรื่องของ พฤติกรรมผู้นำของผู้บังคับบัญชา สามารถทำ
นายขวัญในด้านความรู้สึกต่อผู้บังคับบัญชาได้ ร้อยละ 41.4

4.3 ปัจจัยด้านการบริหารในเรื่องของ ความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้
และเวชภัณฑ์กำจัดเชื้อ สามารถทำนายขวัญในด้านความรู้สึกต่อผู้ร่วมงานได้ ร้อยละ 14.7

4.4 ปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ ลักษณะงาน และปัจจัยด้านการบริหารในเรื่องของ
พฤติกรรมผู้นำของผู้บังคับบัญชา สามารถร่วมกันทำนายระดับขวัญรวมได้ ร้อยละ 29.9

ผลการวิจัยสามารถให้ผู้บริหารนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ เพื่อบำรุงขวัญ
ในด้านต่าง ๆ ของบุคลากรได้ โดยการส่งเสริมในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อขวัญในแต่ละด้านนั้น ๆ
และในการเสริมสร้างระดับขวัญรวม ผู้บริหารควรคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้เป็นพิเศษ ได้แก่
พฤติกรรมผู้นำของผู้บังคับบัญชา และโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตลอดจนคำนึงถึงความต้อง
การของบุคลากร ในเรื่องค่าตอบแทนและ/หรือสวัสดิการพิเศษ การจัดให้มีนโยบายเกี่ยวกับการ
ประกันชีวิตและสุขภาพแก่บุคลากร รวมถึงการจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ และเวชภัณฑ์ต่าง ๆ
เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน

Thesis Title The relationship between selected factors and morale of health care workers working with AIDS-risk behavior persons in Drug Abuse Clinics, Health Department, Bangkok Metropolitan.

Name Kobkaew Kapilakanchana

Degree Master of Science Program in Public Health
(Public Health Nursing)

Thesis Supervisory Committee

Chongkol Mahawat, B.Sc.,M.P.H.

Somchit Patumanon, B.Sc.,M.A.,M.P.H.,Dr.P.H.

Chukiat Wiwatwongkasem, B.Sc.,M.S.

Date of Education 25 November B.E. 2534 (1991)

ABSTRACT

This research was conducted to study any relationships which has had an impact on the three aspects of the morale level; the feeling towards job, the feeling towards superior and the feeling towards colleagues, as well as to predict relationships between the morale level and these 3 factors; personal factor, administrative factors and environmental factor; reported by 98 Health Care Workers working with AIDS-Risk Behavior Persons in Drug Abuse Clinics, Health Department, Bangkok Metropolitan. The study was conducted by mean of a survey design. The two constructed questionnaires were developed and used for collecting the data. The data were analysed by using SPSS^x programme in terms of frequency distribution, mean, standard deviation, percentage, Chi-square, Pearson product moment correlation, Stepwise multiple regression and F-Test.

The results can be concluded as follows :

1. The mean of overall morale level of the Health Care Workers was found to be moderate ($X = 2.822$), as well as the feeling towards the job and the study also showed that the feeling towards their superior was moderate too. Obviously, the feeling towards colleagues was found to be high.

2. The relationship between the morale level and the three factors mentioned above indicated that :

2.1 Personal factors were not related to the overall morale but there were some Personal factors, working term and a risk of AIDS-infection, related to the feeling towards the job.

2.2 Administrative factors ; the leadership of superior, the special payment/welfare ,the chance of making progress of career and the sufficiency of medical equipments ; were statistically related to each of the three morale aspects and the overall morale level.

2.3 All of the Environmental factors were not related to the overall morale level or any morale aspects.

3. The analysis of Stepwise multiple regression in all health care workers indicated that :

3.1 Some personal factors ; working term , job description , a risk of AIDS-infection ; and an Administrative factor, the chance for making progress of career , were able to predict morale in feeling towards the job.

3.2 Some Administrative factors ; the leadership of superior and the special payment/welfare ; were able to predict morale in feeling towards the superior.

3.3 There was only one of administrative factors , the sufficiency of medical equipments , that able to predict morale in feeling towards colleagues.

3.4 Some Personal factors; job description ,a risk of AIDS-infection ; and some Administrative factors ;the leadership of superior , the chance for making progress of career ; were able to predict the overall morale level.

4. The analysis of stepwise multiple regression of health care workers who had a risk of AIDS-infection in their job indicated that :

4.1 One of Personal factors, job description; one of Administrative factors, the chance for making progress of career ; and an Environmental factor , the working-place environment ; were able to predict morale in feeling towards job

4.2 There was only one of Administrative factors , the leadership of superior,that able to predict morale in feeling towards the superior.

4.3 One of Administrative factors , the sufficiency of medical equipments, was able to predict morale in feeling towards colleagues.

4.4 A Personal factor , job description ; and an Administrative factor , the leadership of superior; were able to predict the overall morale level.

The administrators could be able to use these results in order to elevate the overall morale of health care workers. With regarding to promote the factors that effect on an each of morale aspect and to elevate the overall morale , the administrators should be considered these factors : the leadership of the superior , the chance for making progress and the special payment/welfare.